

Tisková zpráva

Způsob stravování, nakupování a chování české společnosti vzhledem k životnímu prostředí – Potraviny 2021

- ⊗ Pro českou veřejnost je při nakupování potravin nejdůležitější cena a následně složení, naopak nejméně důležitý je obalový materiál.
- ⊗ Pro nadpoloviční většinu (51 %) dotázaných je důležité, jaký je dopad výroby potravin, které kupují, na životní prostředí a pro 45 % dotázaných to důležité není.
- ⊗ Pro naprostou většinu (87 %) dotázaných je důležité, jak se stravují.
- ⊗ Naprostá většina (91 %) české veřejnosti se stravuje běžnou stravou bez žádného omezení, 3 % shodně vegetariánsky a flexitariánsky a zbývající 3 % jiným výživovým směrem (bezlepková strava, dia, veganství).
- ⊗ Z prospěšných aktivit pro životní prostředí české domácnosti nejvíce třídí běžný odpad a na nákup si nosí vlastní tašku, naopak nejméně nakupují zeleninu a ovoce do tzv. „nekonečných sáčků“ a omezují jízdy autem.
- ⊗ Biopotraviny alespoň občas nakupuje třetina (33 %) respondentů, což je v porovnání s rokem 2020 nárůst o 10 procentních bodů.

Zpracovala:
Radka Hanzlová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v .v. i.
Tel.: 210 310 587; e-mail: radka.hanzlova@soc.cas.cz

Do speciálního výzkumu Potraviny 2021 jsme zařadili i několik otázek týkajících se šetrného chování k životnímu prostředí v souvislosti s nakupováním potravin nebo způsobu stravování, což jsou oblasti, které velmi úzce souvisí nejen s plýtváním potravinami, ale rovněž i s aktuálně velmi diskutovaným tématem, kterým je změna klimatu na Zemi.¹

Klimatická změna je způsobena rostoucí koncentrací skleníkových plynů v ovzduší, které vznikají zejména spalováním fosilních paliv, těžbou dřeva v deštných pralesích nebo intenzivnějším chovem hospodářských zvířat. Vyšší množství skleníkových plynů v ovzduší a následně v atmosféře zintenzivňuje skleníkový efekt, jehož hlavním důsledkem je globální oteplování (průměrná celosvětová globální teplota v roce 2019 byla 1,1 °C nad úrovní před průmyslovou revolucí).² Mezi další projevy změny klimatu patří tání ledovců, poškození oceánů, větší frekvence extrémních jevů (povodně, hurikány, požáry) nebo vymírání rostlin a živočichů.^{3 4}

Nedílnou součástí řešení problematiky změny klimatu a jejích negativních dopadů je nepochybně snižování emisí skleníkových plynů, ke kterému mohou výraznou měrou přispět sami lidé svým chováním (např. tím, jak se stravují, co, v čem a jak nakupují, jak cestují, jaké produkty v domácnostech používají atp.). Právě na toto téma jsme se zaměřili v našem speciálním výzkumu, jehož výsledky budeme prezentovat v této tiskové zprávě.

V rámci výzkumu jsme respondentům předložili šest hledisek, které měli seřadit podle toho, jak jsou pro ně při nakupování potravin důležité.⁵ Výsledky zobrazuje následující graf 1.

¹ Co si o změně klimatu na Zemi myslí česká veřejnost můžete nalézt v tiskové zprávě s názvem: Postoje české veřejnosti ke změně klimatu na Zemi – červenec 2021. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5430/f9/oe210819.pdf

² https://ec.europa.eu/clima/change/causes_cs

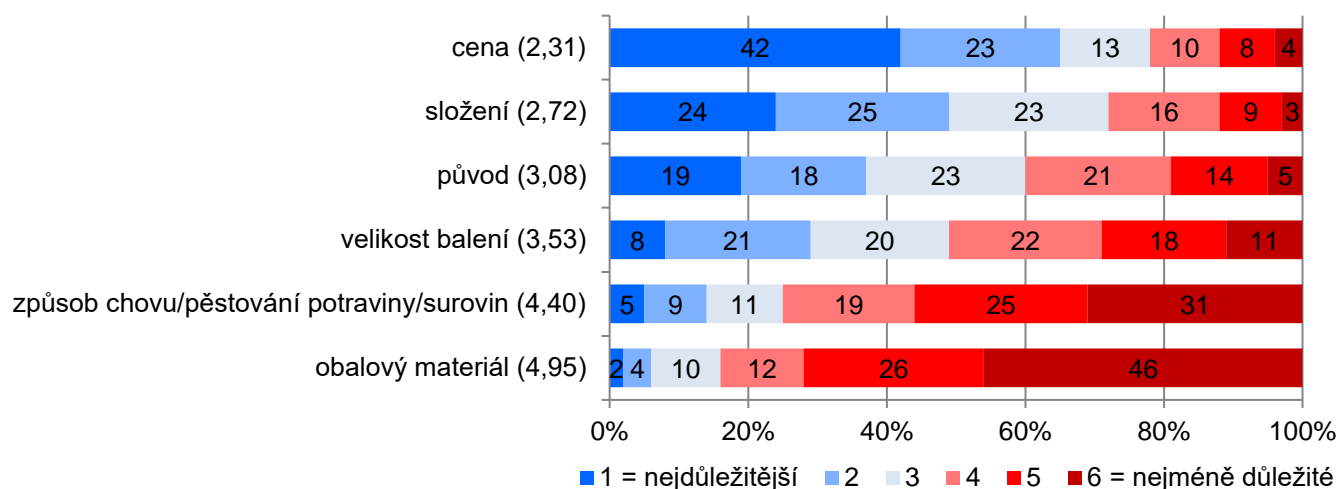
³ <https://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/pruvodce-zmenou-klimatu/>

⁴ Hollan. J. 2020. Příčiny a dopady globálního ohřívání Země a projevy jím vyvolané klimatické změny. CzechGlobe. Dostupné z:

https://www.veronica.cz/klima/resilience/Hollan_climate_resilient.pdf

⁵ Znění otázky: „Seřadte, prosím, následující možnosti podle toho, jak jsou pro Vás při nakupování potravin důležité. Postupujte, prosím, od nejvíce po nejméně důležité, kde 1 znamená nejdůležitější a 6 nejméně důležité.“ Možnosti odpovědi: a) původ, b) obalový materiál, c) cena, d) složení, e) velikost balení, f) způsob chovu/pěstování potravin nebo jejich surovin.

Graf 1: Pořadí důležitosti různých hledisek při nakupování potravin (v %, pouze ti, kteří nakupují potraviny)

Pozn.: Položky jsou řazeny podle průměrného hodnocení (v závorkách) od nejnižší průměrné hodnoty po nejvyšší. Údaje v grafu představují rozložení odpovědí při vyloučení odpovědí „nevím“ tvořících 1 % v celém souboru.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 827 respondentů starších 15 let, kteří uvedli, že alespoň někdy pro svou domácnost nakupují potraviny, osobní rozhovor.

Pro respondenty je jednoznačně nejdůležitějším hlediskem při nakupování potravin jejich cena, kterou jako nejdůležitější označily více než dvě pětiny (42 %). Necelá čtvrtina (24 %) dotázaných vidí při nakupování potravin jako nejdůležitější jejich složení. Jako třetí nejdůležitější hledisko zvolili respondenti původ potravin. Dalším důležitým hlediskem je velikost balení s průměrnou hodnotou 3,53 na škále 1 až 6, kde 1 znamená nejdůležitější a 6 nejméně důležité. Zbývajícím dvěma hlediskům – způsobu chovu/pěstování potravin nebo jejich surovin a obalovému materiálu – nepřikládají lidé při nakupování příliš velkou důležitost. To platí zejména pro obalový materiál, který jako „nejméně důležitý“ označila téměř polovina (46 %) dotázaných. Z výsledků je patrné, že pro českou veřejnost hrají při nakupování potravin hlavní roli ekonomické (cena) a kvalitativní (složení, původ) aspekty, zatímco etickým a ekologickým aspektům nepřikládají téměř žádnou důležitost.

V souvislosti se snižováním emisí se setkáváme s pojmem **uhlíková stopa**⁶, což je suma vypuštěných skleníkových plynů vyjádřená v CO₂ ekvivalentech. Nejčastěji se tento ukazatel používá ve spojitosti s výrobky, ale může se týkat i jedince nebo akce.⁷ Nás konkrétně nejvíce zajímá uhlíková stopa potravin. Ta v sobě zahrnuje množství emisí skleníkových plynů, které vzniknou během jejich celého životního cyklu, tedy od produkce potravin/surovin, přes jejich zpracování, dopravu až po emise z likvidace jejich obalů.⁸

V našem výzkumu nás proto zajímalo, jestli dotázaní považují za důležité, nebo nedůležité, jaký dopad na životní prostředí má výroba potravin, které nakupují.⁹ Dle výsledků v grafu 2 vidíme, že nadpoloviční většina (51 %) dotázaných uvedla souhlasný názor, tedy že dopad výroby potravin, které kupují, na životní prostředí je pro ně při nákupu důležitý, z toho pro 14 % rozhodně a pro 37 % spíše. Opačný názor, tedy že dopad výroby nakupovaných potravin na životní prostředí není důležitý, vyjádřilo 45 % dotázaných, z toho pro 34 % je „spíše nedůležitý“ a pro 11 % „rozhodně nedůležitý“. Zbývajících 4 % dotázaných nedokázala odpovědět a zvolila variantu „nevím“.

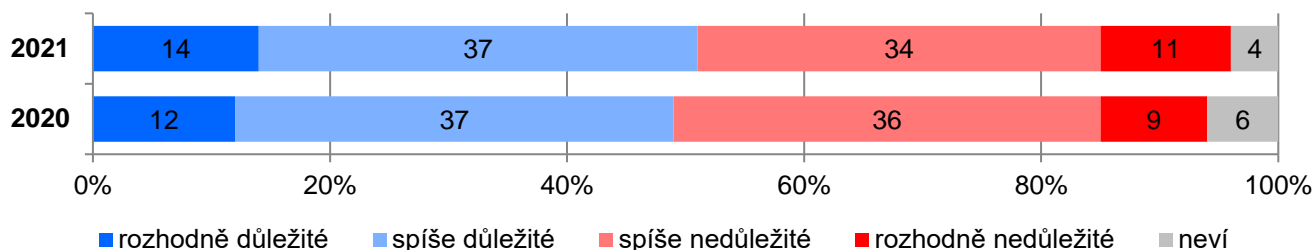
⁶ Někdy se používá anglická zkratka LCA (life cycle assessment).

⁷ https://cs.wikipedia.org/wiki/Uhl%C3%ADkov%C3%A1_stopa

⁸ <https://udrzitelnyzivot.cz/uhl%C3%ADkov%C3%A1-stop%C3%A1-potravin-proc-se-o-ni-zajimat/>

⁹ Znění otázky: „Je pro Vás při nákupu potravin důležité, nebo nedůležité, jaký je dopad jejich výroby na životní prostředí?“ Možnosti: odpovědi: rozhodně důležité, spíše důležité, spíše nedůležité, rozhodně nedůležité.

Graf 2: Důležitost dopadu výroby potravin na životní prostředí (v %, pouze ti, kteří nakupují potraviny)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny.

Velmi jednoduchý a měřitelný způsob jak každý člověk může snížit svou vlastní uhlíkovou stopu jídla, je volba potravin, které konzumuje, jinými slovy způsob stravování. Největší uhlíkovou stopu má maso a mléčné produkty. Například na 1 kg hovězího masa se vyprodukuje 20-60 kg CO₂, u vajec 5-15 kg CO₂ a u luštěnin, veganských náhražek masa či zeleniny je to okolo 1-5 kg CO₂.¹⁰ Velmi názorně to dokládají výsledky studie¹¹, kterou realizovala společnost Arnika na obyvatelích Prahy. Ukazuje se, že lidé, kteří konzumují stravu bohatou na maso a mléčné výrobky, mají uhlíkovou stopu 2 624,4 kg CO₂e/ob/rok, ti, co konzumují průměrně maso a mléčných výrobků 2 055,0 kg CO₂e/ob/rok, lidé s nízkou spotřebou masa a mléčných výrobků 1 704,6 kg CO₂e/ob/rok, ti, kteří z masa jedí pouze ryby už jen 1 427,2 kg CO₂e/ob/rok, vegetariáni 1 390,7 kg CO₂e/ob/rok a nejméně lidé, kteří dodržují veganskou stravu (1 054,9 kg CO₂e/ob/rok). Ke stejným závěrům dochází i zahraniční studie^{12 13}, ze kterých plyne hlavní sdělení, že do budoucna by mělo lidstvo výrazně snížit spotřebu živočišných a mléčných produktů, protože přechod na rostlinnou stravu představuje účinný nástroj pro boj s klimatickou změnou.

Celosvětově popularita vegetariánství a veganství v posledních letech roste. Ne nadarmo byl proto rok 2019 označen časopisem *The Economist* rokem veganství.¹⁴ V srpnu 2018 agentura IPSOS realizovala velký celosvětový výzkum zaměřený na stravovací režimy. Výsledky ukázaly, že na světě je 73 % všežravců, 14 % flexitariánů (lidé, kteří občas konzumují maso nebo ryby), 5 % vegetariánů, 3 % veganů a 3 % pescetariánů (lidé, kteří nejí maso, ale ryby ano).¹⁵ Nejnovější statistika pak uvádí, že v lednu 2021 bylo na světě přibližně 79 milionů veganů.¹⁶

Zájem o rostlinné alternativy masa a mléčných produktů roste i v České republice, jak vyplývá z ankety ČTK mezi obchodníky¹⁷ a rovněž i z průzkumu trhu, který připravil časopis Zboží&Prodej a Česká veganská společnost.¹⁸ Co se týká počtu veganů a vegetariánů v ČR, tak přesný počet nevíme. Ačkoliv bylo provedeno několik výzkumů, jejich výsledky se velmi různí. Např. dle výzkumu agentury Ipsos ve spolupráci s Asociací společenské odpovědnosti z května 2020 vyplývá, že stravu s vyloučením či omezením masa preferuje 10 % české populace¹⁹, ale podle výzkumu společnosti FMCG Gurus pro Českou veganskou společnost ze září 2020 je v ČR 6 % vegetariánů a každý čtvrtý omezuje konzumaci masa.²⁰ Do našich výzkumů jsme proto začali zařazovat otázku, jakým výživovým směrem se respondenti stravují²¹. Aktuální výsledky z července 2021 ukazují, že naprostá většina (91 %) české veřejnosti se stravuje běžnou stravou bez všech omezení a zbývajících 9 % dotázaných uvedlo jiný výživový směr. Konkrétně shodně 3 % vegetariánství a reduktariánství/flexitariánství a po 1 % pak bezlepkovou stravu, diabetickou stravu a jiný alternativní směr (veganství, bez laktózy, racionální výživa). Tato otázka byla položena teprve podruhé, tudíž zatím

¹⁰ <https://www.greenpeace.org/czech/clanek/4490/co-je-uhlíkova-stopa-potravin/>

¹¹ <https://arnika.org/moje-uhlíkova-stopa>

¹² Poore, J., & T. Nemecek. (2018). Reducing food's environmental impacts through producers and consumers. *Science* 360, 987-992. Dostupné z: <https://science.sciencemag.org/content/360/6392/987/tab-pdf>

¹³ Chai, B. C., et al. (2019). Which Diet Has the Least Environmental Impact on Our Planet? A Systematic Review of Vegan, Vegetarian and Omnivorous Diets. *Sustainability*, 11(15), 4110. <https://doi.org/10.3390/su11154110>

¹⁴ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/veganu-v-cesku-pribyva-daleko-silnejsi-je-ale-trend-reduktar/r--a8ca82ec1d9b11eaa24cac1f6b220ee8/>

¹⁵ Ipsos. (2018). An exploration into diets around the world. Dostupné z: https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2018-09/an_exploration_into_diets_around_the_world.pdf

¹⁶ <https://wtvox.com/lifestyle/2019-the-world-of-vegan-but-how-many-vegans-are-in-the-world/>

¹⁷ https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/retezce-sleduji-vyssi-zaem-o-vegetarianske-a-veganske-potravin/1939756?fbclid=IwAR2kNIXQ0iBwYtZR3FTeNjizQTmkIbKvFDzG6GiY9_1qoPKUQsLu4i6qslM

¹⁸ <https://www.zboziaprodej.cz/wp-content/uploads/2020/12/Pr%CC%8Cehled-trhu-CZ.pdf>

¹⁹ <https://www.ipsos.com/cs-cz/desetina-cechu-preferuje-stravu-s-vyloucenim-ci-omezenim-masa>

²⁰ <https://trendwatcher.cz/v-cesku-narosti-pocet-flexitarianu-vite-co-iedi/>

²¹ Znění otázky: „Uvedte, prosím, hlavní výživový směr charakteristický pro Váš způsob stravování?“ Možnosti odpovědí: běžná strava (vše bez omezení), vegetariánství (bez masa), veganství (čistě rostlinná strava bez všech živočišných produktů), reduktariánství (omezení konzumace živočišných produktů), bezlepková strava, jiný.

nelze analyzovat vývoj. V porovnání s předchozím rokem však lze konstatovat, že výsledky jsou téměř totožné. V dalších letech budeme tento ukazatel určitě dále sledovat.

Graf 3: Jak se stravují Češi? (%)

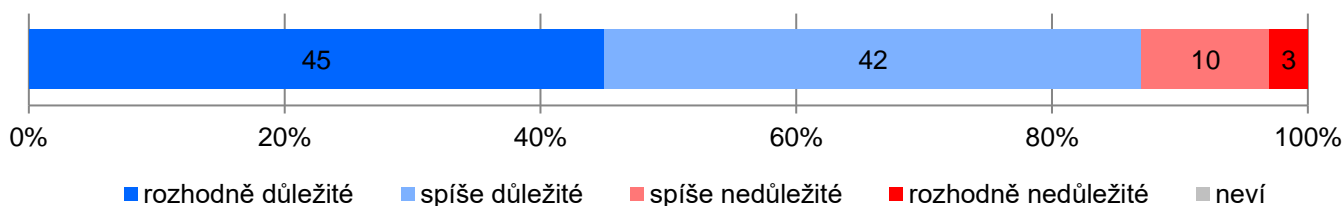
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Těch respondentů, kteří uvedli, že se nestravují běžnou stravou (N = 80), jsme se dále zeptali, proč se pro tento způsob stravování rozhodli.²² Pro dotázané, kteří označili, že se stravují diabeticky nebo bez lepku, bylo hlavním důvodem vlastní zdraví, zatímco u vegetariánů a reduktariánů převažují důvody etické a ekologické, objevili se ale i respondenti, kteří uvedli, že se tak stravují ze zdravotních důvodů.

V souvislosti se způsobem stravování jsme dále zjišťovali, zda je pro respondenty obecně důležité, nebo nedůležité, jak se stravují. Výsledky výzkumu (viz graf 4) jasně ukázaly, že naprostá většina (87 %) dotázaných považuje za důležité, jak se stravuje (z toho 45 % za „rozhodně důležité“ a 42 % za „spíše důležité“), naopak 13 % dotázaných nepřikládá vlastnímu stravování důležitost (10 % „spíše důležité“ a 3 % „rozhodně nedůležité“).

Detailnější analýza ukázala, že větší důležitost svému stravování přikládají ženy (93 %, muži 81 %), lidé s vyšším vzděláním a ti, kteří se nestravují běžnou stravou.

Graf 4: Důležitost vlastního způsobu stravování (v %)²³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

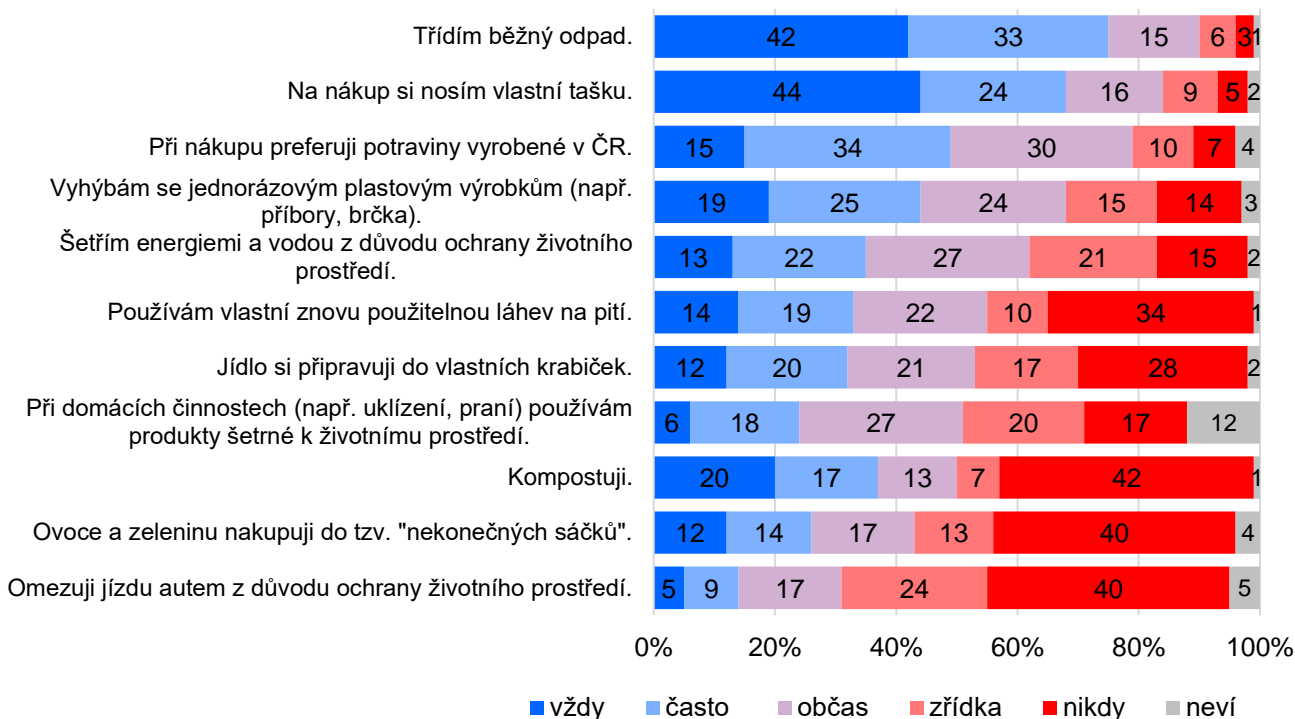
V rámci výzkumu jsme se zaměřili i na konkrétní aktivity, respektive chování respondentů a jejich domácností vzhledem k životnímu prostředí (viz graf 5). Absolutní většina českých domácností třídí běžný odpad (alespoň občas 90 %). Co se týká nakupování, tak naprostá většina českých nakupujících si alespoň občas na nákup nosí vlastní tašku (84 %) a při nákupu preferuje potraviny vyrobené v České republice (79 %). Další dvě aktivity, které alespoň občas dělají přibližně dvě třetiny dotázaných, se vztahují k ochraně životního prostředí, konkrétně se jedná o vyhýbání se jednorázovým plastovým výrobkům (68 %) a šetření energiemi a vodou (62 %). Nadpoloviční většina dotázaných dále uvedla, že minimálně občas používá vlastní znovu použitelnou láhev na pití (55 %), že se věnuje přípravě jídla do vlastních krabiček (53 %) a že při domácích činnostech (např. uklízení, praní) používá produkty šetrné k životnímu prostředí (51 %). Polovina (50 %) dotázaných uvedla, že alespoň občas kompostuje. Více než dvě pětiny (43 %) respondentů podle svých slov alespoň občas nakupují ovoce a zeleninu do tzv. „nekonečných sáčků“. Nejméně často

²² Znění otázky: „Jaký je hlavní důvod, proč jste se rozhodl pro tento způsob stravování?“ Možnosti odpovědí: etický, ekologický, zdravotní, jiný.

²³ Znění otázky: „Je pro Vás důležité, nebo nedůležité, jak se stravujete?“ Možnosti odpovědí: rozhodně důležité, spíše důležité, spíše nedůležité, rozhodně nedůležité.

z důvodu ochrany životního prostředí lidé omezují jízdu autem, konkrétně 31 % uvedlo, že tak činí alespoň občas. Obecně se ukázalo, že všechny aktivity dělají častěji ženy, většinu aktivit pak i lidé s vysokoškolským vzděláním.

Graf 5: Aktivity domácností vzhledem k životnímu prostředí (%)²⁴

Pozn.: Položky seřazeny sestupně podle součtu odpovědí „vždy“, „často“ a „občas“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Co se týká časového srovnání s výzkumem z přechozího roku, tak u většiny položek nedošlo ke statisticky významným posunům. Výjimkou je pouze zvýšení podílu těch, kteří alespoň občas používají vlastní znovupoužitelnou láhev na pití (nárůst o 7 procentních bodů) a kteří ovoce a zeleninu nakupují do tzv. „nekonečných sáčků“ (nárůst o 5 procentních bodů).

²⁴ Znění otázky: „Pokud jde o Vaši domácnost, jak často děláte následující aktivity? a) Na nákup si nosíte vlastní tašku., b) Ovoce a zeleninu nakupujete do tzv. „nekonečných sáčků“, c) Používáte vlastní znovu použitelnou láhev na pití., d) Při domácích činnostech (např. uklízení, praní) používáte produkty šetrné k životnímu prostředí., e) Při nákupu preferujete potraviny vyrobené v České republice., f) Jídlo si připravujete do vlastních krabiček., g) Vyhýbáte se jednorázovým plastovým výrobkům (např. příbory, brčka), h) Omezujete jízdu autem z důvodu ochrany životního prostředí., i) Šetříte energiemi a vodou z důvodu ochrany životního prostředí., j) Třídíte běžný odpad., k) Kompostujete.“ Možnosti odpovědí: nikdy, zřídka, občas, často, vždy.

Tabulka 1: Aktivity domácností vzhledem k životnímu prostředí (%) – časové srovnání

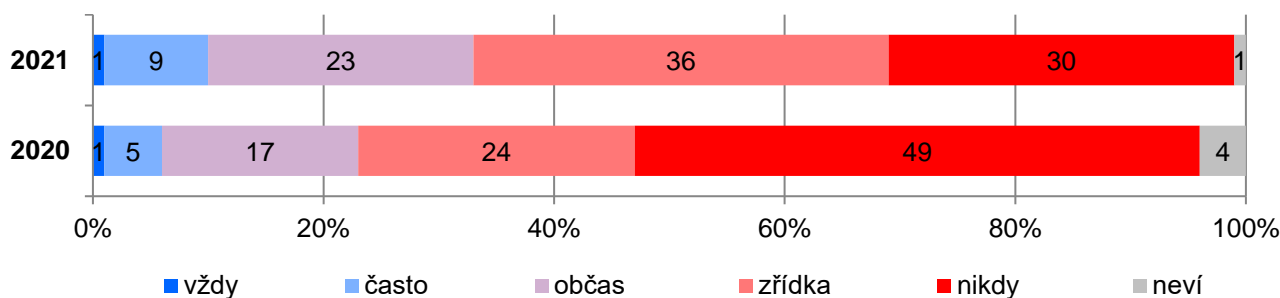
	VIII/2020	VII/2021
Třídím běžný odpad.	92	90
Na nákup si nosím vlastní tašku.	85	84
Při nákupu preferuji potraviny vyrobené v ČR.	77	79
Vyhýbám se jednorázovým plastovým výrobkům (např. příbory, brčka).	65	68
Šetřím energiemi a vodou z důvodu ochrany životního prostředí.	63	62
Používám vlastní znovupoužitelnou láhev na pití.	48	55
Jídlo si připravuji do vlastních krabiček.	51	53
Při domácích činnostech (např. uklízení, praní) používám produkty šetrné k životnímu prostředí.	54	51
Kompostuji.	48	50
Ovoce a zeleninu nakupuji do tzv. „nekonečných sáčků“.	38	43
Omezují jízdu autem z důvodu ochrany životního prostředí.	28	31

Pozn.: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „vždy“ + „často“ + „občas“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „zřídka“, „nikdy“ a „neví“. Položky seřazeny sestupně dle výsledků aktuálního výzkumu.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny.

Ve výzkumu jsme také zjišťovali, jak často respondenti nakupují biopotraviny.²⁵ Z grafu 6 vidíme, že alespoň občas nakupuje biopotraviny třetina (33 %) respondentů, z nichž 1 % „vždy“, 9 % „často“ a 23 % „občas“. Další více než třetina (36 %) respondentů uvedla, že biopotraviny nakupuje „zřídka“ a tři desetiny (30 %) je nenakupují „nikdy“. Zbývající zanedbatelné 1 % respondentů v této otázce „neví“. V porovnání s rokem 2020 o 10 procentních bodů vzrostl podíl těch, kteří alespoň občas nakupují biopotraviny. Velmi výrazné je i snížení podílu těch, kteří deklarují, že biopotraviny nenakupují „nikdy“ (pokles o 19 procentních bodů) zejména ve prospěch odpovědi „zřídka“ (nárůst o 12 procentních bodů) a „občas“ (nárůst o 6 procentních bodů)

Graf 6: Frekvence nakupování biopotravin (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny.

Biopotraviny častěji nakupují ženy, vysokoškolsky vzdělaní, dotázaní, kteří deklarují dobrou životní úroveň vlastní domácnosti, pravicově orientovaní, lidé, pro které je důležité, jak se stravují a jaký dopad na životní prostředí mají potraviny, které kupují, a rovněž domácnosti s dětmi. Naopak nikdy biopotraviny nenakupují častěji muži, lidé starší 60 let, dotázaní se základním vzděláním či středním vzděláním bez maturity nebo vyučení, respondenti hodnotící životní úroveň své domácnosti jako špatnou, důchodci, nekvalifikovaní dělníci a z hlediska politické orientace lidé hlásící se k levici.

²⁵ Znění otázky: „Jak často nakupujete bio potraviny?“ Možnosti odpovědí: nikdy, zřídka, občas, často, vždy.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Potraviny 2021
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Projekt:	Strategie AV21 „Potraviny pro budoucnost“
Termín terénního šetření:	10. 7. – 26. 7. 2021
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Vážení dat:	Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	884
Počet tazatelů:	161
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování CAPI a PAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PL.34, PL.46, PL.47, PL.48, PL.49, PL.51, PL.56. PL.80
Kód zprávy:	OR211111
Zveřejněno dne:	11. listopadu 2021
Zpracovala:	Radka Hanzlová

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velikých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategií Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu „Potraviny pro budoucnost“.
<http://www.potravinav21.cz/>